

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Teze diplomové práce

**Návrh optimalizace příjmů a výdajů u příspěvkové
organizace**

Bc. Martina Novotná

© 2016 ČZU v Praze

Souhrn

Tato diplomová práce je zaměřena na optimalizaci příjmů a výdajů v příspěvkové organizaci Královéhradeckého kraje.

V teoretické části práce jsou nejprve uvedeny základní informace o příspěvkových organizacích, zřizovateli a zřizovací listině, členění na hlavní a doplňkovou činnost nebo o jejich rozpočtu. Následuje charakteristika příjmů a vybraných výdajů, které se často objevují v účetnictví příspěvkových organizací. Poslední část přináší bližší pohled na vedení účetnictví vybraných účetních jednotek včetně účetních výkazů a také na finanční analýzu. Poslední kapitola je věnována teoretickým možnostem optimalizace příjmů a výdajů u příspěvkové organizace.

V úvodu praktické části je představena konkrétní příspěvková organizace, Gymnázium Broumov a následně provedena podrobná analýza jejích výnosů a vybraných nákladů. Praktická část také popisuje hospodaření jednotlivých fondů školy a dále způsob vedení účetnictví v této příspěvkové organizaci. Další kapitoly práce jsou věnovány finanční analýze hospodaření a konkrétním návrhům na optimalizaci příjmů a výdajů gymnázia. Úplný závěr diplomové práce obsahuje zhodnocení výsledků optimalizace a doporučení, jak je využít v praxi.

Klíčová slova

Příjmy, výdaje, náklady, výnosy, optimalizace, příspěvková organizace, hlavní a vedlejší činnost, hospodaření, fondy.

Cíl práce a metodika práce

Hlavním cílem práce je vytvořit návrh na optimalizaci příjmů a výdajů Gymnázia Broumov, které hospodáří především s prostředky získanými z MŠMT a od svého zřizovatele. V návaznosti na výsledky provedené analýzy příjmů a výdajů navrhnout konkrétní kroky jejich optimalizace.

Při zpracování diplomové práce autorka vychází ze studia odborné literatury, právních předpisů souvisejících s danou problematikou, článků v odborných časopisech a také důvěryhodných internetových zdrojů. Teoretické informace o financování a hospodaření

v oblasti školství jsou v uvedené práci porovnávány se skutečností zjištěnou u konkrétní vybrané příspěvkové organizace, Gymnáziu Broumov.

Praktická část a zhodnocení

Možnosti zvýšení příjmů jsou uvedeny v kapitole 4.7. Jedná se o využití dotačních programů poskytovaných zřizovatelem, MŠMT nebo EU; uzavření nových smluv na pronájem nebytových prostor školy nebo zavedení doplňkové činnosti na vzdělávací aktivity. Optimalizovat své výdaje může organizace snížením spotřeby energií prostřednictvím projektu EPC nebo využitím centrálních nákupů energií a některých služeb v rámci Královéhradeckého kraje. Úspora lze dosáhnout také správným využitím náhradního plnění při nákupu výrobků a služeb nebo optimálním čerpáním mzdových prostředků.

V závěru diplomové práce je uvedeno zhodnocení výsledků optimalizace. Optimalizací se příjmy organizace zvýší cca o 750 tis. Kč., z toho činí příjmy z dotačních programů více než 80%. Jejich přínosem pro školu je především zlepšení studijních podmínek studentů, možnosti dalšího vzdělávání pedagogů nebo pořízení nových učebních pomůcek. Příjmy získané z pronájmu nebytových prostor musí být, dle zřizovací listiny, použity ve stejném kalendářním roce na opravy a údržbu budovy školy. Zavedení doplňkové činnosti je administrativně i organizačně náročnější, než výše uvedené možnosti optimalizace příjmů, a proto lze předpokládat její zavedení až od září 2017. Optimalizací výdajů může Gymnázium Broumov získat až 260 tis. Kč ročně. Úsporu vzniklou snížením celkových výdajů na energie, služby a materiál je možné využít bez omezení, např. na nákup výpočetní techniky, interaktivních tabulí nebo na zlepšení prostředí ve škole. Uspořené prostředky na platy použije vedení gymnázia pro motivaci svých pracovníků prostřednictvím odměn nebo osobních příplatků.

Závěr

Diplomová práce na téma „Návrh optimalizace příjmů a výdajů u příspěvkové organizace“ měla za úkol zhodnotit a především optimalizovat příjmy a výdaje v příspěvkové organizaci Královéhradeckého kraje. Poznatky z teoretické části jsou v části praktické aplikovány na konkrétní školu – Gymnázium Broumov. V případě úspěšné realizace jednotlivých fází dojde v dalších letech k výraznému zvýšení výnosů a přijatelnému snížení nákladů.

Ne všechny takto získané finanční prostředky lze použít bez omezení. Například u příjmů z dotačních programů (KÚ, MŠMT, EU) jsou předem dány podmínky jejich použití. Jejich výhodou je ale bezesporu zlepšení studijních podmínek pro studenty, pro pedagogy nové možnosti dalšího vzdělávání, možnost nákupu nové výpočetní techniky či učebních pomůcek nebo investice do budovy školy. Gymnázium Broumov může využít velké množství dotačních programů, ale vedení školy musí zvážit, které z nich jsou pro školu opravdu přínosné a které nikoliv. Administrativní náročnost individuálních nebo investičních projektů může zapříčinit vznik závažných chyb v čerpání dotací a hrozbu vysokých sankcí.

Obtížnější je optimalizace u mzdových nákladů organizace. Objem přijatých prostředků na platy je každý rok přesně stanovený a k jeho navýšení může dojít plošným zvýšením platových tarifů zaměstnanců ve školství, zvýšením počtu studentů ve škole nebo jinak pouze změnou v systému přerozdělování těchto prostředků na úrovni krajů. Normativy na jednoho studenta setrvávají již určitě tři roky na stejné úrovni (cca 28 300 Kč) a počet studentů se zvyšuje pouze minimálně. Takže snad jen změna způsobu přerozdělování NIV může škole zvýšit množství přijatých prostředků. V posledních letech byly navrženy dvě reformy systému financování regionálního školství. V návrhu z roku 2012 bylo základní myšlenkou rozdělování prostředků podle tříd ve škole, při určení minimálního a optimálního počtu žáků ve třídě. Nově navrhované řešení je založeno na stanovení maximálního rozsahu přímé pedagogické činnosti, které bude hrazeno ze státního rozpočtu.

Hospodaření příspěvkové organizace by mělo být vyrovnané, což také preferuje zřizovatel školy. Jako nevhodné se považuje dosažení záporného výsledku hospodaření, ale stejně tak příliš vysokého zisku. Pro zřizovatele může být vysoký výsledek hospodaření PO známkou špatného nastavení zahajovacího rozpočtu školy a v důsledku toho může být škole v dalším kalendářním roce provozní příspěvek z rozpočtu zřizovatele poměrně snížen. Konkrétně u Gymnázia Broumov je obtížné naplánovat rovnoměrné čerpání provozního příspěvku, především z důvodu velkých výkyvů nákladů na vytápění koncem účetního období. V důsledku toho dochází velmi často v prosinci k „nepromyšlenému“ a neefektivnímu utrácení provozních prostředků. Ideální by bylo, kdyby škola měla možnost tyto prostředky použít v následujícím roce čerpáním rezervního fondu (případně fondu investic nebo odměn).

Získat vhodnou optimalizací příjmů a výdajů volné disponibilní prostředky, je pro příspěvkovou organizaci nepochybně přínosné. Důležitější však je jejich správné a efektivní použití tak, aby škola plnila svou základní funkci; poskytovat vzdělání svým studentům.

Použitá literatura

- 1 FÜSTEROVÁ, Alena. *Specializovaný kurz pro ekonomy příspěvkových organizací s důrazem na školy a školská zařízení*. Praha: Klub ekonomů škol, o. s., 2013.
- 2 MÁČE, Miroslav. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu: aplikace v příkladech*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012. 632 s. Účetnictví a daně. ISBN 978-80-247-3637-2.
- 3 MORÁVEK, Zdeněk.; PROKŮPKOVÁ, Danuše. *Příspěvkové organizace 2015*. 2. aktualizované vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 292 s. ISBN 978-807478-833-8.
- 4 MOTYČKOVÁ, Zuzana a BORLOVÁ Ilona. *Příspěvkové organizace 2009*. Praha: ASPI, a. s., 2009. ISBN 978-80-7357-416-1.
- 5 POPESKO, Boris. *Moderní metody řízení nákladů: jak dosáhnout efektivního vynakládání nákladů a jejich snížení*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009. 233 s. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-2974-9.
- 6 SVOBODOVÁ, Jaroslava. *ABECEDA účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace, státní fondy a organizační složky státu*. Praha: ANAG, 2008. ISBN 978-80-7263-457-6.
- 7 SYNEK, Miloslav a kol. *Podniková ekonomika*. 5., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. xxv, 498 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-336-3.